

Dosarul nr. 2ra-1255/22
2-19097131-01-2ra-06092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Frunze)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, V. Buhnaci, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

30 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Tarlapan împotriva Alexandrei Tarlapan și Svetlanei Ouș cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii,

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Sergiu Tarlapan și a fost menținută hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 13 mai 2019 Sergiu Tarlapan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alexandrei Tarlapan și Svetlanei Ouș, solicitând prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămasă după decesul lui Mihail Tarlapan.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 07 octombrie 1960 a fost încheiată căsătoria între Mihail Tarlapan și Alexandra Tarlapan (Serghian). Din căsătorie s-au născut doi copii Sergiu Tarlapan și Svetlana Ouș (Tarlapan).

A menționat că la 03 aprilie 2002 a decedat tatăl său Mihail Tarlapan, decesul fiind trecut în registrul actelor de stare civilă la nr. 1424 din 06 aprilie 2002, fapt ce se confirmă prin certificatul de deces, eliberat de OSC Chișinău.

Reclamantul a notat că Mihail Tarlapan deținea cu drept de proprietate bunurile imobile situate în mun. Chișinău, XXXXX, compuse din: teren (pentru construcție) cu suprafața de 0,06 ha, casă de locuit individuală cu suprafața de 122,7 m.p., construcție cu suprafața de 23,8 m.p. și construcție accesorie cu suprafața de 22,4 m.p., în temeiul

hotărârii Judecătorei Populare a r-ului Sovietic f/n din 13 noiembrie 1989, certificatului de moștenitor nr. 1-779 din 21 mai 1988 și certificatului de moștenitor nr. 1-781 din 21 mai 1988, precum și a deciziei Comitetului executiv r. Sovietic nr. 8/3.11 din 11 iulie 1989 și procesului-verbal de recepție finală nr. 47 din 14 iulie 2000.

După decesul lui Mihail Tarlapan, moștenitori cu drept de cotă egală sunt copiii Sergiu Tarlapan, Svetlana Ouș (Tarlapan) și soția acestuia Alexandra Tarlapan.

Reclamantul a susținut că, împreună cu mama sa Alexandra Tarlapan, au intrat în posesiunea bunurilor rămase după decesul lui Mihail Tarlapan, locuind tot timpul în casa acceptată cu titlu de moștenire, situată în mun. Chișinău, XXXXX.

A afirmat că după decesul tatălui și intrarea în posesiunea bunurilor rămase, au aflat că Svetlanei Ouș i-a fost eliberat certificatul de moștenitor nr. 3457 din 08 octombrie 2002, în temeiul căruia și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil din mun. Chișinău, XXXXX.

Drept urmare, la 14 mai 2012 Alexandra Tarlapan s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Ouș cu privire la declararea nulității certificatului de moștenitor nr. 3457 din 08 octombrie 2002. La 18 martie 2013, Alexandra Tarlapan și Sergiu Tarlapan au depus cerere de concretizare a cerințelor din acțiune, prin care au solicitat declararea nulă a testamentului nr. 532 din 03 aprilie 2002 și a certificatului de moștenitor nr. 3457 din 08 octombrie 2002 eliberat pe numele Svetlanei Ouș.

A relatat că prin hotărârea din 03 decembrie 2012 a Judecătorei Botanica mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată cu privire la declararea nulă a testamentului și a certificatului de moștenitor, a fost respinsă ca tardivă. Prin decizia din 18 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea înaintată de Alexandra Tarlapan și Sergiu Tarlapan. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că defunctul Mihail Tarlapan nu putea să-și exprime consimțământul nici într-un fel privind perfectarea testamentului, iar Svetlana Ouș a acționat cu rea-credință și contrar prevederilor legale a dobândit testamentul nr. 532 din 03 aprilie 2002 și certificatul de moștenitor nr. 3457 din 08 octombrie 2002, pe când dreptul la bunul imobil situat în mun. Chișinău, str. Plaiului, 85 îl dețineau copiii Sergiu Tarlapan, Svetlana Ouș și soția acestuia Alexandra Tarlapan.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01 iulie 2015 a fost menținută decizia instanței de apel, fiind respins recursul declarat de către Svetlana Ouș.

Reclamantul a invocat că după emiterea deciziei din 01 iulie 2015 a Curții Supreme de Justiție, Alexandra Tarlapan s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui și a Svetlanei Ouș privind constatarea faptului acceptării succesiunii, recunoașterea în calitate de succesori nedemn a Svetlanei Ouș și decăderea acesteia din dreptul la succesiunea lăsată de Mihail Tarlapan.

Sergiu Tarlapan a indicat că în cadrul acestui litigiu, în calitate de intervenient principal, a formulat pretenții asemănătoare pretențiilor mamei. Astfel, prin hotărârea din 04 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, irevocabilă la 27 februarie 2019, acțiunea Alexandrei Tarlapan a fost admisă parțial, fiind constatat faptul

acceptării succesiunii asupra masei succesoriale rămase după decesul lui Mihail Tarlapan, în rest acțiunea acesteia, precum și acțiunea intervenientului principal au fost respinse.

Reclamantul a menționat că, deoarece în termenul stabilit de lege de 6 luni nu s-a adresat cu cerere de acceptare a succesiunii, a înaintat prezenta acțiune cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii rămase după decesul lui Mihail Tarlapan, invocând drept teme de prelungire a termenului faptul că Svetlana Ouș a tănuit deschiderea succesiunii în urma decesului lui Mihail Tarlapan prin obținerea ilegală a testamentului.

Prin hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 19 noiembrie 2020 Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Sergiu Tarlapan și a fost menținută hotărârea din 13 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că nu au fost identificate anumite situații ce ar justifica imposibilitatea depunerii de către Sergiu Tarlapan a cererii de acceptare a succesiunii în termenul stabilit de lege, or, instanța pentru a constata dacă este întemeiată cererea de prelungire a termenului, urmează să examineze temeinicia circumstanțelor invocate în motivarea acțiunii.

În sensul legii, când cel chemat la moștenire nu și-a exercitat în termenul prevăzut de lege dreptul de a alege între acceptarea sau renunțarea la moștenire, poate fi repus în termen doar dacă se constată că neexercitarea în termen a dreptului de opțiune se datorează unor motive temeinice, instanța de judecată nu poate dispune repunerea în termen decât atunci când constantă că împrejurările ce l-au împiedicat să-și exercite dreptul de opțiune nu-i sunt imputabile.

La acest capitol, instanța de apel a atestat la caz lipsa unor circumstanțe temeinice de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii. Sergiu Tarlapan a cunoscut despre decesul tatălui, Mihail Tarlapan la data de 03 aprilie 2002, însă, la notar s-a adresat cu cerere de acceptare a moștenirii abia la 28 martie 2019, peste aproximativ 17 ani după deschiderea succesiunii, fapt constatat și de notarul Elena Constantinescu în încheierea de refuz în eliberarea certificatului de moștenitor legal. Mai mult decât atât, conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 30 aprilie 2013, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Tarlapan și Sergiu Tarlapan împotriva Svetlanei Ouș cu privire la declararea nulă a testamentului și a certificatului de moștenitor eliberat pe numele ultimei, Sergiu Tarlapan a indicat că a cunoscut despre decesul tatălui în aceeași zi, iar la notar nu s-a adresat pentru acceptarea succesiunii, deoarece are un apartament în care locuiește și nu pretinde la masa succesorală rămasă după decesul lui Mihail Tarlapan, împrejurări de fapt și de drept ce combat argumentul

reclamantului precum că a acceptat succesiunea prin intrarea în posesie a bunului succesoral.

Instanța de apel a menționat că drept circumstanțe temeinice pentru prelungirea termenului de acceptare a succesiunii pot servi: starea de invaliditate a succesorului, îngrijirea unui membru bolnav al familiei, aflarea în străinătate sau în rândul forțelor armate, tănuirea faptului deschiderii succesiunii de către ceilalți moștenitori etc. Iar, necunoașterea dispozițiilor legale incidente, lipsa de timp pentru depunerea cererii, necunoașterea componenței patrimoniului succesoral, existența unor litigii în instanța de judecată și alte motive similare, nu constituie motive temeinice de admitere a acțiunii.

În speță, din textul cererii de chemare în judecată, Curtea de Apel Chișinău a distins doar scopul pentru care se pretinde prelungirea termenului de acceptare a succesiunii și anume, posibilitatea de a beneficia de bunul imobil succesoral de care anterior nu avea nevoie. În această ordine de idei, instanța de apel a apreciat ca fiind declarativ temeiul invocat de Sergiu Tarlapan în vederea justificării omiterii termenului de acceptare a succesiunii după mai bine de 17 ani - existența unor litigii în instanța de judecată, nulitatea testamentului și a certificatului de moștenitor eliberat pe numele Svetlanei Ouș, în condițiile, în care pe de o parte, a cunoscut despre decesul tatălui în aceeași zi, iar pe de altă parte, nu a invocat niciun temei legal de omitere a termenului de acceptare a succesiunii, care poate fi prelungit de instanța de judecată doar cu cel mult 6 luni de la data când au decăzut circumstanțele de imposibilitate de acceptare a succesiunii. Or, termenul de 6 luni, prevăzut de art. 581 din Codul civil, în care persoana cu vocație succesorală urmează a se pronunța dacă acceptă moștenirea, este un termen de decădere care nu poate fi suspendat, întrerupt sau restabilit. Dacă înăuntrul acestui termen, succesibilul nu și-a manifestat voința de a accepta succesiunea, el e considerat că a renunțat la ea.

La data de 15 august 2022 Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului au fost reiterate circumstanțele invocate în cererea de chemare în judecată, reprezentantul recurentului indicând că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea.

A susținut că motivul repunerii în termenul de acceptare a succesiunii este confirmat de actele judecătorești anexate la acțiunea dedusă judecății, prin care se atestă și faptul că Sergiu Tarlapan, alăturat mamei Tarlapan Alexandra, au inițiat acțiuni în justiție în vederea anulării actelor ilegale și acceptării succesiunii, precum și decăderea din dreptul la succesiune.

A menționat că instanțele ierarhic inferioare nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile instanțelor expuse în hotărâri sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, hotărârile fiind neîntemeiate, fapt ce servește temei de casare a acestora.

Reprezentantul recurentului a afirmat că instanțele de judecată au ignorat faptul că testamentul și certificatul de moștenitor eliberate pe numele intimatei Svetlana Ouș, au condiționat dreptul lui Sergiu Tarlapan de a accepta succesiunea și neîntemeiat au ajuns la concluzia de a respinge acțiunea, fără a ține cont inclusiv de faptul acceptării succesiunii prin posesie continuă și neîntreruptă.

A declarat că în urma anulării actelor notariale ilegale – a testamentului și a certificatului de moștenitor, părțile au fost repuse în poziție inițială și a apărut dreptul recurentului de a pretinde la repunerea în termen.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 14 iunie 2022.

Potrivit materialelor cauzei, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la 22 august 2022 la adresa electronică a avocatului Nicolae Leșan (f.d. 227, volumul I).

Astfel, recursul, declarat la 15 august 2022, este în termen.

La data de 06 septembrie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa Svetlanei Ouș, iar la 27 septembrie 2022 în adresa Alexandrei Tarlapan (f.d. 10, 12-14, volumul II), cu înștiințarea despre depunerea referinței.

Prin referința depusă la 11 octombrie 2022, intimata Svetlana Ouș, reprezentată de avocatul Vitalie Carmanschi, a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil, invocând că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt legale și întemeiate.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Leșan Nicolae, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera

recursul declarat de Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Sergiu Tarlapan, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic